

SIIPIRIKKO 3/77

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 PL 199 80101 Joensuu 10
 Puheenjohtaja: Markku Alanen Sulkulahti 80230 Joensuu 23 Puh. 31096
 Varapuheenjohtaja: Reijo Erola Keskuskoulu B 5 81280 Uimaharju Puh. 77232
 Sihteeri: Risto Juvaste 80510 Onttola Puh. 80293
 Rahastonhoitaja: Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15
 Puh. 821482

Muut hallituksen jäsenet: Matti Kapanen Purjetie 14 as 7
 80160 Joensuu 16 Puh. 821760 ja Paavo Liimatta Purjetie
 14 as 6 80160 Joensuu 16 Puh. 821616

Varajäsenet: Jouni Pursiainen ja Kari Varonen

Lehden vastaavat toimittajat: Matti Kapanen ja Paavo Liimatta

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 3 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus 20 mk (opiskelijat 10 mk) v. 1977 ja se suoritetaan postisiirtotilille Ku 879 55 - 8 Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y./Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15.

Irtonumeron hinta 4 mk.

Kansi Metsähanhia (valokuvannut Mauri Leivo)

Piirroksset. Sepelhanhia (s. 67), sinisuohaukka (s. 74), heinätaivi (s. 78) ja kultasirkku (s. 85) (Matti Kapanen).

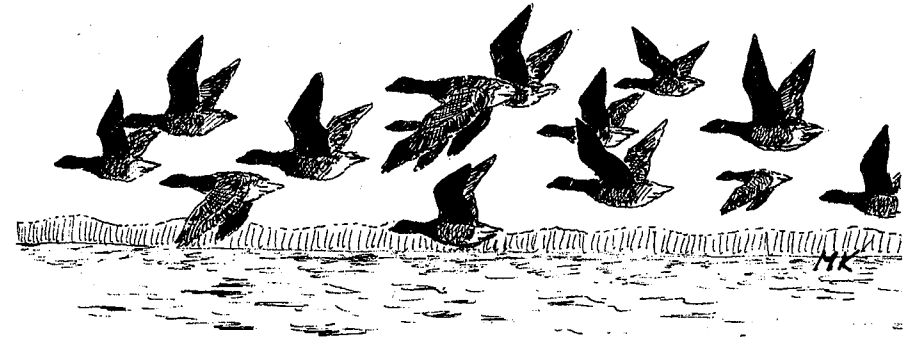
SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Kevään 1977 arktiset muuttajat: Arto Juvonen	67
Kevään 1977 isot linnut: Arto Juvonen	71
Kevään 1977 pedot: Jouni Pursiainen	74
Lintuatlaskuulumisia Pohjois-Karjalasta: Reijo Erola	78
Pohjois-Karjalan yölaulajat 1977: Kari Varonen	83
Kultasirkku Pohjois-Karjalassa 1977: Kari Varonen	85
Sarvipöllön Asio otus pesäpaikan valinnan riippuvuus tarjolla olevista harakan ja variksen pesistä: Arto Juvonen ..	85
Satunnaisvieraana (bairdinsirri)	87
Ajatuksia Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen toiminnan kehittämisestä: Kimmo Koskela	91
Tiedonantoja	93

★ = Valtakunnallisen (Suomen lintutieteellisen yhdistyksen) rari-teettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.
 ☆ = Alueellisen rari-teettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

KEVÄÄN 1977 ARKTISET MUUTTAJAT

Arto Juvonen

Arktisten vesilintujen muuttoa seurattiin pääasiassa Joe Linnunlahdella, Höyt. kanavalla ja Ukonniemessä sekä Pyh Mulossa. Kahlaaja-havainnoja saatiin etupäässä Höyt. kanavalta, Kon Pitkärannasta sekä Out Sysmältä ja Vuonoksesta. Kaavakkeilta löytyi yhteensä 19 havainnoijaa, jotka jakautuivat seuraavasti: Joensuu 9, Lieksa 6, Outokumpu 3 ja Liperi 1.

GAVIAT

Pääosa Gavia-havainnoista tehtiin Höyt. kanavalla. Ensimmäiset kuikat havaittiin 30.4., jolloin 1N Pyh Elovaarassa ja 1p/SE Sysmäjärvellä. Muutossa oli havaittavissa 3 havaintokeskittymää: 4-6.5. yht. 105 Gaviaa, 14-15.5. yht. 59 Gaviaa ja 21.5. yht. 31 Gaviaa. Viimeiset havainnot 1.6. 2 kuikkaa N Pitkärannassa ja 4.6. 1 Gavia sp. SE Höyt. kanavalla. Kevään yhteissumma yht. 242 Gaviaa, joista tunnistettiin 149 kuikkaa ja 4 kaakkuria.

	30.4.	2.5.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.5.	
Kuikka (Garc)	2	2	1	21	12	27	3	3	1	1	0	2	
Kaakkuri (Gste)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
Gavia	0	1	0	2	11	31	1	2	0	2	4	1	
	13.5.	14.	15.	18.	21.	22.	30.5.	4.6.					
Kuikka (Garc)	2	15	31	1	21	3	0	0	yht. 149				
Kaakkuri (Gste)	1	0	1	0	1	0	0	0	yht. 4				
Gavia	1	0	13	2	9	6	1	1	yht. 89				
													yht. 242 yks.

Taulukko 1. Gavia-muutto päivittäin keväällä 1977.

ARKTISET VESILINNUKSET

Arktisten sorsalintujen muutto muodostui suhteellisen normaaliksi. Kylläkin poikkeavaa oli se, että mustalintuja tunnistettiin enemmän kuin alleja. Pääosa havainnoista tuli Joensuun ja Pyhäselän seudulta. Ensimmäiset 25 m allia nähtiin 5.5. Sysmällä ja viimeiset 2 p Lie Sokojärvellä 6.6. Ensimmäiset mustalinnut 12.5. 6 p Lie Jauhaisessa ja viimeiset 45 m 29.5. Höyt. kanavalla sekä ensimmäiset pilkkasiivet jo niinkin aikaisin kuin 30.4., jolloin nähtiin 2 p Lie Timitrassa, ja viimeiset 2 pilkkasiipeä havaittiin paikallisena Vuonoksessa 25.5.

Ensimmäinen hyvä muuttopäivä oli 15.5. yht. 3175 muuttavaa, joista 2060 klo 18.40-21.05 Höyt. kanavalla. Varsinainen päämuutto 21-23.5., jolloin yht. n. 8800 vesiäistä viuhtoi kohti pohjoisia asuinsijojaan. Parhaat päivät ja paikat: Linnunlahti 21.5. klo 17.00-21.00 3300 m ja 23.5. n. 1100 m klo 19.00-21.00. Pyh Mulo + Mansikka-aho 22.5. klo 18.00-21.00 1580 m. Ainoa suurempi luku Joensuu-Pyhäselkä alueen ulkopuolelta oli 23.5. 525 m klo 20.30-20.50 Out Harmaasalo. Koko kevään summa oli 13800, joista tunnistettiin alleja 1140, mustalintuja 1250 ja pilkkasiipiä 82 sekä Melanitta sp 508 yks.

Lapasotka (Amar)

Kovin vähiin jäivät tämän kevään lapasotkat, sillä vain viisi havaintoa ilmoitettiin ja nekin kaikki yhtä lukuunottamatta nähtiin Höyt. kanavalla: Kevään muuton aloittanut 1 p^o Sysmäjärvellä; 13.5. 4 p, 15.5. 3 p, 22.5. 5 p ja 24.5. 4 p Höyt. kanavalla. Siis koko kevään summaksi tuli 17 yks.

ARKTISET KAHLAAJAT

Samat vanhat paikat olivat edelleen suosiossa, etenkin Sysmäjärvi, jossa vesi oli niin alhaalla, että kahlaajia löytyi 6 paikasta n. 1 km pituiselta rantaviivalta. Katsaus perustuukin lähinnä Sysmäjärven ja Vuonoksen havaintoihin. Näissä paikoissa havainnointi oli aukotonta ajalla 15.5.-6.6. Lisäksi Sysmäjärvellä seurattiin kahlaajamuuttoa vähintään tunti-pari päivässä. Sysmäjärvellä ja Vuonoksessa on laskettu muuttajiin suoraan yli muuttavat ja paikalliset, jotka nousivat muutolle, ja paikallisiin sekä paikalliset että muuttavat, jotka jäivät paikallisiksi.

Meriharakka (Host)

Ensimmäinen meriharakka 4.5. 1 NW Höyt. kanavalla. Samalla paikalla tehtiin myös 4 muuta kevään havaintoa: 10.5. 40p Höyt.kan., lähtivät NNW, 20.5. 4 m, 21.5. 23 NE ja 31.5. 8 p.

Lepäileviä meriharakoita toukokuussa Höytiäisen kanavalla (valok. Juhani Hyttinen).

Tylli (Chia)

Ensihavainnot: 20.4. 1 p Lie Lieksanjoki ja seuraavat 27.4. Sen jälkeen näyttäytyi lintuja yksitellen tai aivan pikkuryhmissä tasaisesti kesäkuun alkuun, paitsi Sysmäjärvellä, jossa huippu 23.5.-1.6. ja paras päiväluku 29.5. 20 p + 20 m. Viimeiset 2 p 13.6. Vuonoksessa. Koko kevään summaksi tuli 243 yks.

Tundrakurmitsa (Psqu) Ensihavainto, 14.5. 30 NW Höyt. kanavalla, jäi kevään suurimmaksi parveksi. Sen jälkeen havaittiin 32 yks., viimeinen paikallisena 2.6. Pitkärannassa.

Karikukko (Aint) Yht. 4 havaintoa yksinäisistä linnuista ajalla 16.5.-29.5.

Punakuiri (Llap) Ei tullut punakuirikevättä tänäkään vuonna. Ensimmäinen 8.5. Höyt. kanavalla, missä tehtiinkin kaikki kevään havainnot. Paras ja ainoa suhteellisen hyvä päivä oli 12.5., jolloin 60+9 yks. Viimeinen 19-20.5. Kokonaissumma 80 yksilöä.

Punajalkaviklo (Ttot) Ensimmäiset 28.4. 2 p Sysmäjärvellä ja viimeinen 2.6. Höyt. kanavalla. Kokonaissumma vaatimattomat 24 yks. Kaikki havainnot koskivat 1-2 yksilöä.

Mustaviklo (Tery) Ensihavainto jo 23.4., jolloin nähtiin 1 Joe Hassaniemessä ja ilmeisesti sama Höyt. kanavalla. Tämä jäi kuitenkin

yksittäiseksi harhailijaksi aina 30.4. asti. Päämuutto 7-11.5., jolloin Vuonoksessa 6-30 yks./4 päivänä, paras päivä 8.5., jolloin yhdessä parvessa 26 yksilöä + joitakin yksittäisiä. Viimeinen 27.5. Sysmäjärvellä. Kevään kokonaissumma 88 yks.

Pikkusirri (Cmin) Pikkusirrejä havaittiin lähes yksinomaan Out Sysmäjärvellä. Muualla tehdyt havainnot: 14.5. 1 p Vuonos, Höyt. kanavalla 3:sti: 21.5. 1 p, 23.5. 1 p, 29.5. 3 p ja Pitkärannassa 5.6. 1 p. Sysmäjärvellä 24-31.5. 1-6 p (29.5. 6 p), kok. summa Sysmäältä yht. 16 yks.

Lapinsirri (Ctem) Ensimmäinen havainto: 13-15.5. 1-2 p Höyt. kanavalla. Päämuutto 21-31.5. ja paras päivä 29.5., jolloin 24 p Pitkäranta, 3 m/p Vuonos ja 17 p Sysmäjärvi. Koko kevään summa on melkoinen yht. 192 lapinsirriä. Viimeinen yksilö 5-6.6. Vuonoksella. Suosirri (Calp) Ensimmäinen muuttaja 30.4. Höyt. kanavalla. Sen jälkeen lintuja esiintyi tasaisesti pikkumääriä aina erittäin voimakkaaseen huippuun saakka. Huippu 24-30.5., jolta ajalta parhaat luvut: 24.5. 80 m + 135 p Sysmäjärvi, 400 p Pitkäranta ja 253 p + 112 m Höyt. kanava (päivän kokonaissumma 1000 yks.). 26.5. n. 800 p Sysmäjärvi, 27.5. 130 m + 650 p Sysmäjärvi ja 350 p Pitkäranta (kok. summa 1137 yks.). 28.5. 500 p Sysmäjärvi ja 300 p Pitkäranta (päivän kok. summa 804 yks.). Koko em. ajanjaksona nähtiin yht. 4952 suosirriä, mikä on suurin osa kevään kokonaissummasta (5186 yks.). Viimeiset havainnot 7.6. 1 p Sysmäjärvi ja 5.6. 2 p Vuonos.

Kuovisirri (Cfer)* Tämä kevätharvinaisuus havaittiin ainoastaan keran: Sysmäjärvellä 27.5. nähtiin suosirrien joukossa 1 yks. paik.

Pulmussirri (Calba)* 30.5. 1 yks. Lip Puromäki

Jänkäsirriäinen (Lfal) Lajin muutto oli hyvin nopea ja keskittynyt, sillä päämuuttojakson ulkopuolella nähtiin vain 4 jänkäsirriäistä. Ensihavainto 27.5. 1 p Sysmäjärvellä ja viimeinen samalla paikalla 3.6. Päämuuttojaksona 28-31.5. havaittiin Sysmällä yht. 64 yks., huippuna 31.5. , jolloin 22 m + 9 p. Pitkärannassa 29.5. 30 p ja Vuonoksessa samana päivänä 11 p. Jakson aikana nähtiin yht. 106 jänkäsirriäistä.

Vesipääsky (Plob) Näyttäytyi ensikerran 23.5. 3 yks:n voimalla Pitkärannassa. Päämuutto 26-31.5., jolloin Sysmäjärvellä 3-14 p/4 päivänä, Pitkärannassa yht. 7 yks./2 päivänä ja Vuonoksessa 27-31.5. 1-25 p, huippu 30.5. ja kokonaissumma 60 yks. Viimeiset havainnot 16.6. 2 p Sysmäjärvi ja Pitkärannassa 7.6. 2 p. Koko kevään summa 168 yksilöä.

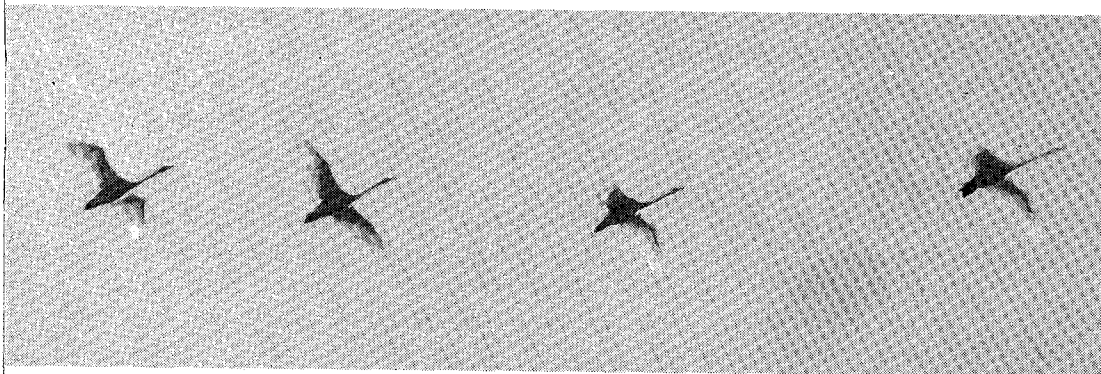
Kevään yleispiirteitä kahlaajamuutossa olivat useimpien lajien suuret määrät (tylli, suosirri, lapinsirri, jänkäsirriäinen, vesipääsky) ja punakuirien lähes täydellinen puuttuminen. Osansa suurin kahlaajasummiin vaikutti varmaankin Sysmäjärven erinomaiset kahlaajarannat (keväällä -74, veden ollessa myös alhaalla, nähtiin aivan yhtä suuria määriä). Verrattuna pariin edelliseen kevääseen, muutto oli selvästi voimakkaampaa, nopeampaa ja keskittyneempää. Tämä tuli erikoisen selvästi ilmi vesipääskyn ja ennenkaikkea jänkäsirriäisen kohdalla.

KIHUT (Stercorarius)* Kovin vähiin jäivät kihuhavainnot, joten tässä voi luetella kaikki kihuhavainnot: 14.5. 3 merikihua (Spar) N Höyt. kanava, 17.5. 3 kihiu sp:tä N Linnunlahti, 21.5. 4 merikihua NE Linnunlahti ja 1 kihiu sp. N Höyt. kanava. (Kihumuuton huippu Suomenlahdella oli 20-23.5.). Näin ollen kevään yhteissummaksi tuli vaatimattomat 11 yksilöä.

KEVÄÄN 1977 ISOT LINNUT

Arto Juvonen

Kevät oli isojen lintujen suhteen melko vaisu. Siitä huolimatta havaintoja ilmoitti ennätyselliset 22 henkilöä, kuitenkin siten, että useimmilla kaavakkeilla oli vain muutama havainto lajistaan. Pääosa havainnoista tuli Joensuusta ympäristökuntineen (Tohmajärvi, Kitee, Pyhäselkä, Kontiolanti) ja Outokummusta, mutta paljon havaintoja tuli myös Lieksasta.

Joutsenten päämuutto sattui jälleen huhtikuun viimepäiviin (valok. Mauri Leivo).

HANHET (myös nk. arktiset hanhet)

Suurin osa alkukevään hanhivainnoista saatiin Outokummusta ja lähes kaikki loppukevään havainnot Joensuusta. Hanhien lepäilypaikkana ovat tulleet suosituiksi Kontiolahden Pitkäranta ja ennen kaikkea Outokummun Sysmäjärvi, missä tavattiin päivittäin paikallisia hanhia 25.4. lähtien aina toukokuun alkuun saakka. Parhaillaan 25.4. aamupäivällä laskettiin 103 p.

Ensihavainto tehtiin 17.4. 2 N lentävästä metsähanhesta, jotka nähtiin Joe Pilkonniityllä. Seuraavat havainnot 19.4. Päämuutto tapahtui 25.4.-4.5. (Anserilla), jolloin saavutettiin neljä yli sadan yks:n päivää: 25.4. 159 hanhea (koko P-K:ssa), joista 144 tunnistettuja metsähanhia (eniten Sysmäjärvi, yht. 143 hanhea, luvussa mukana paikalliset 103, joista 59 läksi muutolle iltapäivällä). 29.4. yht. 64 metsähanhea, 44 Anseria ja 13 Anser/Brantaa tasaisesti ympäri P-Karjalaa. 1.5. kevään paras päivä, 168 hanhea joista tunnistettuja metsähanhia 117 yks. (eniten Sysmäjärvellä: metsäh. 100 yks./9 parvea, Anser 31/2 ja Anser/Branta 15/1). 4.5. 150 hanhea (20 metsähanhea), joista 105 nähtiin Joe Höyt. kanavalla viutumossa itään, 30 ja 75 yks:n parvissa. Tämän jälkeen Anser-hanhien muutto hiljeni jatkuen toukokuun puoleen väliin asti. Metsähanhia nähtiin 17.4.-21.5. yht. 661 yks., Ansereita 21.4.-12.5. yht. 160 yks. Lisäksi 27.4. pistäytyi 1 kanadanhanhi* Pitkärannassa. Tundrahanhia*havaittiin paikallisina seuraavasti: 10.5. 1 p Lip Puromäki, 10-14.5. 16 p Lie Pokron pellot, 27.5. 3 yks. ja 29.5. 3 ad + 1 juv p Pitkäranta.

Toukokuun lopulla havaittiin arktisten hanhien osalta melko voimakasta muuttoa. Valitettavasti kunnon muuton havainnointia pidettiin yllä vain Joensuun seudulla. Havaitut huiput käyvät hyvin yksiin Suomenlahden perukassa tapahtuneiden sepel- ja valkoposkihanhien muutonhuippujen kanssa. Päämuutot: 22-24.5. (tällöin myös nähtiin ensimmäiset sepel- ja valkoposkihanhet) havaittiin yht. 43 Eber, 4 Bleu, 396 Anser/Brantaa ja 470-520 hanhi/ves. (tod. näk. hanhia). Nämä jakautuvat pääasiassa Linnunlahden ja Höyt. kanavan kesken. Linnunlahden havainnot tehtiin pääasiassa klo 20 kahta puolen, kun taas Höyt. kanavalla huippu osui vähän klo 9 jälkeen. 28-29.5. havaittiin yht. 201 hanhi sp. ja 100 Eber, jotka yhtä hanhea lukuunottamatta nähtiin Linnunlahdella, havaintoajan ollessa taas illal-

la (klo 19.05-20.05). Viimeinen hanhi oli 7.6. Pitkärannassa ollut valkoposki. Hanhisummaksi ajalta 22.5.-7.6. tuli 766 + hanhi/ves. 470-520 yks. Koko keväänä havaittiin yhteensä 143 sepelhanhea, 1+4 valkoposkea ja 916 hanhi sp:tä.

	16-20.4.	21-25.4.	26-30.4.	1-5.5.	6-10.5.	11-15.5.
Metsähanhi (Afab)	5m+3p	44m+105p	110m+96p	174m+37p	76m+28p	1m
Tundrahanhi (Aalb)					17p	
Anser		11m	77m +2p	60m +2p	19m	1m
Kanadanhanhi (Bcan)			1p			
Hanhi yht.	5m+3p	80m+107p	214m+100p	425m+54p	95m+47p	70m
Hanhi/ves.						

	16-20.5.	21-25.5.	26-30.5.	1-5.6.	6-10.6.
Metsähanhi (Afab)	1m	12m			
Tundrahanhi (Aalb)			7p		
Sepelhanhi (Bber)		43m	100m		
Valkoposkih. (Bleu)		4m			1p
Hanhi yht.	1m	459m	281m+27p		1p
Hanhi/ves.		470-520m			

Taulukko 1. Hanhien yhteissummat viiden päivän jaksoissa keväällä 1977.

JOUTSENET (Cygnus)

Ensimmäinen jo 24.3. Lie Pankakoskella ja seuraava Lie Varpasessa 1.4. Päämuutto 23.4.-6.5. Kevään paras päivä 27.4., jolloin yht. 32 yks./4 parvea nähtiin eri puolilla P-K:aa. Kevään suurin parvi nähtiin 1.5. Sysmäjärvellä: 13 Cygnus sp:tä N. Paikallisia ei nähty missään liiemmältä, vain pikku parvia Sysmäjärvellä, Pitkärannassa ja Lieksassa. Kevään summa 129 laulujoutsenta + 17 Cygnus sp:tä. Viimeiset 12.5. 3 NW Höyt. kan. ja 22.5. 3 p Pitkäranta.

KURKI (Ggru)

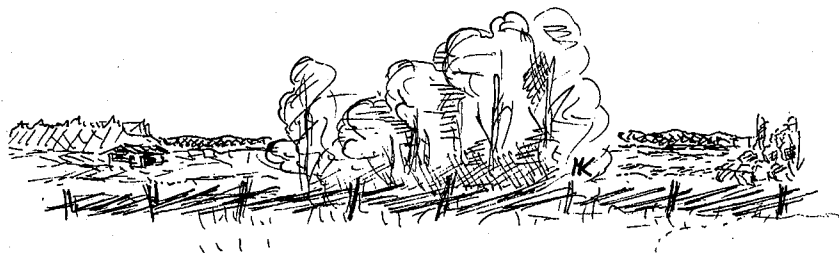
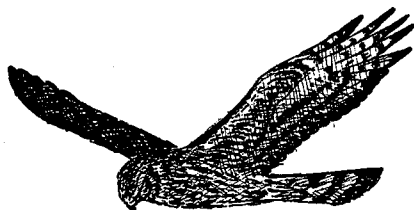
Ensimmäinen kurki näyttäytyi 15.4. Sysmäjärvellä. Seuraavat 2 p 20.4. Lie Reposuolla. Muutto jäi melkoisen laiaksi, sillä ajalla 15.4.-16.5. nähtiin vain 372 yks. Päämuutto tapahtui 23.4.-2.5. ja huippu 29.4.-2.5. yht. 155 yks. Parhaana päivänä 29.4. Vär Sääperissä klo 09-14 yht. 32 m ja Outokummussa klo 15.30-17.00 yht. 29 m. Muualla ei ilmeisesti ollut havainnointia. Viimeiset 16.5. 5 N ja 18.5. 1 E Joe Linnunlahti.

15.4.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.4.	1.5.	2.	3.	4.	5.
1	2	14	0	25	31	33	4	8	14	65	53	26	41	3	7	16
6.5.	7.	8.	9.	12.	14.	16.	18.5.									
0	2	1	2	4	8	9	1	yht. 372 yks.								

Taulukko 2. Kevään -77 kurkisummat päivittäin.

KEVÄÄN 1977 PEDOT

Jouni Pursiainen

Petolintulomakkeita palautettiin ennätysmäärä, sillä havaintoja ker-
tyi seuraavilta 17 lintumieheltä: (suluissa pääasialliset havainto-
kunnat) Jukka Heikkinen (Lie), Juhani Hyttinen (Joe), Antti Hämä-
läinen (Lie), Arto Juvonen (Out), Matti Kapanen (Joe), Jukka Kin-
nunen (Out), Juha Korpelainen (Lie), Esko Lappi (Lie), Mauri Lei-
vo (Out), Paavo Liimatta (Joe), Kari Lyytikäinen (Lie), Juha Miet-
tinen (Joe), Jouni Pursiainen (Pyh), Pekka Puustinen (Joe), Matti
Riikonen (Lie), Jouko Tiussa (Joe) ja Veijo Turunen (Lip). Tark-
kailu kuitenkin keskittyi edelleen tietyille paikoille, koskapa ha-
vainnoista tuli 34,6 % Pyhäselästä, 33,7 % Outokummusta ja 14,0 %
Joensuusta.

Yhteispetomäärä 829 on hieman suurempi kuin edellisenä keväänä. Ka-
lasääskiä ja tuulihaukkoja näkyi yllättävän paljon, mutta myös Bu-
teot ja suohaukat kunnostautuivat kevääseen -76 verrattuna.

BUTEOT JA MEHILÄISHAUKKA

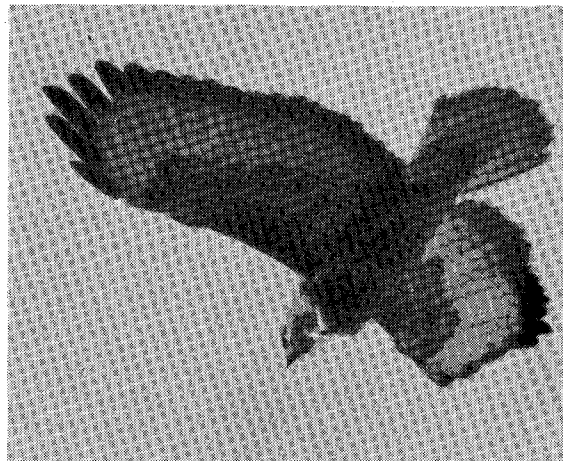
Buteosumma 487 on suurempi kuin edellisenä keväänä, mutta jää sel-
västi jälkeen huippukevään -75 summasta 791.

Vaikka jo 12.4. seikkaili Joensuussa yksinäinen hiirihaukka, alkoi
Buteohavaintoja kertyä päivittäin vasta 15.4. lähtien. Tunnustelu-
luontoista muuttoa kesti lähes viikon, jona aikana runsas myyräkän-
ta keräsi peltoaukeille piekanoita saalistelemaan. Esim. 20.4. le-
kutteli Pyh Reijolassa 8 piekanaa saman pellon päällä.

Muuton vilkkain vaihe sattui 21-27.4., jolloin parhaat päivät oli-
vat 23.4.: 24 hiirihaukkaa, 28 piekanaa ja 62 Buteo sp:tä sekä 25.
4.: 12 + 13 + 83. Seuraavassa paikkakohtaisesti kevään parhaita pa-
loja: (summat; hiirihaukka + piekana + Buteo sp.)

21.4. Pyh Elovaara 9+11+23 5.15-11.45 M Alanen, JP, K Varonen
23.4. Out 20+12+23 10.00-17.00 AJ, JK, ML
23.4. Pyh Mulo 8+ 5+26 11.50-15.20 R Laitinen, JP
25.4. Out 8+ 6+18 7.15-15.30 AJ, ML
25.4. Pyh Mulo 5+ 3+55 8.00-13.00 JP
27.4. Out Sysmäjärvi 5+10+ 7 AJ, ML

Kuun lopussa liikehdintä heikkeni ja lopahti lähes täysin toukokuun
ensi päivinä, sillä 4.5. jälkeen nähtiin muutolla vain 2 hiirihauk-
kaa ja 1 Buteo.

Buteoiden muutto lopahti
täysin toukokuun alussa.
Kuvassa hiirihaukka (va-
lok. Kari Varonen).

	10.4.	11- 20.4.	21- 30.4.	1- 10.5.	11- 20.5.	21- 31.5.	Yht.
HIIRIHAUKKA							
Joensuu		6		1			7
Outokumpu		10	46	2	1		59
Pyhäselkä		11	26	1			38
Muu		1	18			1	20
Yhteensä		28	90	4	1	1	124
PIEKANA							
Joensuu		9	7				16
Outokumpu		6	41	3			50
Pyhäselkä		13	21	2			36
Muu			29				29
Yhteensä		28	98	5			131
BUTEO SP.							
Joensuu		4	15	1		1	21
Outokumpu		5	56	5			66
Pyhäselkä		5	119				124
Muu			17	4			21
Yhteensä		14	207	10		1	232

Mehiläishaukka pääsi muuttamaan vaivihkaa, sillä vain yksi havain-
to löytyi lomakkeista: 19.5. Höytiäisen kanavalla 1 m. Tosin 4.5.-
21.5. nähdyistä 6:sta Buzzardista (Buteo/Pernis) osa lienee mehi-
läishaukkoja.

ACCIPITERIT

Kanahaukkoja ilmoitettiin vain 9 ajalta 31.3-9.5. ja varpushaukan-
kin osalta muutto jäi edelliskeväistä vaisummaksi.

Muutto alkoi hapuilla 15.4., jota ennen nähtiin vain kaksi varpus-
haukkaa: 14.3. Joensuussa ja 11.4. Outokummussa. Vilkkaimmat päivät
olivat 23.4., jolloin koko alueella havaittiin 16 varpushaukka ja 6
Accipiter sp:tä sekä 25.4., jolloin vastaavat luvut olivat 8 ja 11.
Accipiterit hävisivät hiljalleen toukokuun alkupäivinä.

	- 10.4.	11- 20.4.	21- 30.4.	1- 10.5.	11- 20.5.	Yht.
<u>VARPUSHAUKKA</u>						
Joensuu	1	2	7	2	1	13
Outokumpu		2	14	1		17
Pyhäselkä		2	25			27
Muu		2	10	3		15
Yhteensä	1	8	56	6	1	72

ACCIPITER SP.

Joensuu			2			2
Outokumpu			4			4
Pyhäselkä		1	17			18
Muu			4			4
Yhteensä		1	27			28

SUOHAUKAT

Ruskosuohaukkoja tavattiin 27.4-25.5. yhteensä 8 (2♂ + 6♀♀), jois-
ta 4 Joe Höytiäisen kanavalla ja 3 Out Sysmäjärvellä.

Ensimmäinen sinisuohaukka liihotteli 16.4. Outokummussa ja 20.4.-
1.5. lajia näkyi jokseenkin päivittäin ilman sen kummempaa huippua.
Toukokuulta kertyi vielä useita sinisuohaukkahavaintoja, joista to-
sin osa koskenee jo muuttonsa lopettaneita lintuja. Viimeiset ha-
vainnot: 23.5. Kon Kuikkalampi ja Pitkäranta ♂ p sekä 26.5. Out Sys-
mäjärvi ♀ p. Lisäksi nähtiin 2 Circus sp:tä.

<u>SINISUO-</u> <u>HAUKKA</u>	- 10.4.	11- 20.4.	21- 30.4.	1- 10.5.	11- 20.5.	21- 30.5.	Yht.
Joensuu			6	3	1		10
Outokumpu		1	7	3	1	1	13
Pyhäselkä		1	8	1			10
Muu		1	2	3	1	2	9
Yhteensä		3	23	10	3	3	42

KALASÄÄSKI

Joensuu			3	2	2	1	8
Outokumpu			8	4			12
Pyhäselkä			2				2
Muu			3	10	1	1	15
Yhteensä			16	16	3	2	37

KALASÄÄSKI

Yksi kevään ilonaiheista oli kalasääsken runsaus.

Ensimmäinen sääksi saalisteli 25.4. Höytiäisen kanavalla ja muutto
käynnistyi välittömästi, sillä huippu keskittyi huhti-toukokuun
vaihteen molemmin puolin: 27.4.-1.5. nähtiin koko maakunnassa 21
kalasääskeä. Tämän jälkeen sääkset alkoivat kadota pesimäpiireil-
leen, joskin yksittäishavaintoja tuli 24.5. asti, jolloin Kon Pitkä-
rannassa oli 1 p ja Höytiäisen kanavalla 1 m.

PIENET FALCOT

Vähät nuolihaukkahavainnot ajoittuvat välille 1.5.-27.5. ilman huip-
pua.

Ampuhaukkahavainnot taas jakautuvat melko tasaisesti välille 13.4.-
3.5., ainoastaan 23.4. tapahtui pientä kasaantumista: 6 "ampparia",
joista 4 Outokummussa. Em. jakson ulkopuolelle jäi vain 3 havaintoa.
Myyrien massaesiintymisestä johtuen tuulihaukkoja lekutteli pelto-
jen yllä tavallista enemmän.

Jo 25.3. ilmestyi Muloon 2 mahdollisesti talvehtinutta lintua ja
16.4. lähtien "tinnuja" alkoi näkyä muuallakin. Heti 20. päivän
jälkeen todettiin suurimmat yksilömäärät: 21.4. 11 p/m, joista 7
Pyh Elovaaralla sekä 23.4. yhteensä 6 tuulihaukkaa eri puolilla maa-
kuntaa. Sitten esiintyminen tasaantui ja viimeinen muutolla lentävä
tuulihaukka nähtiin 8.5. Outokummussa.
Määrittämättä jätettiin 8 pikkufalcoa.

<u>NUOLIHUKKA</u>	- 10.4.	11- 20.4.	21- 30.4.	1- 10.5.	11- 20.5.	21- 31.5.	Yht.
Joensuu					4		4
Outokumpu				4	2		6
Pyhäselkä						3	3
Muu							
Yhteensä				4	6	3	13

AMPUHAUKKA

Joensuu	1	1					2
Outokumpu		3	5	3	1		12
Pyhäselkä		2	1				3
Muu		1	7		1		9
Yhteensä	1	7	13	3	2		26

TUULIHUKKA

Joensuu		6	6	6	1	2	21
Outokumpu		2	17	5			24
Pyhäselkä	2	4	7				13
Muu			11			2	13
Yhteensä	2	12	41	11	1	4	71

KOTKAT

Merikotka* havaittiin kahdesti: 11.4. Pyh Mulossa 1 ad W (RL, JP, J. Tarvainen) ja 21.4. Pyh Mansikka-ahossa 1 juv S (MA, JP, KV).

KIRJALLISUUTTA

KAPANEN, M. 1974: Vuoden 1973 petomuutto Joensuun seudulla. - Siipirikko 1/1974: 5-8.

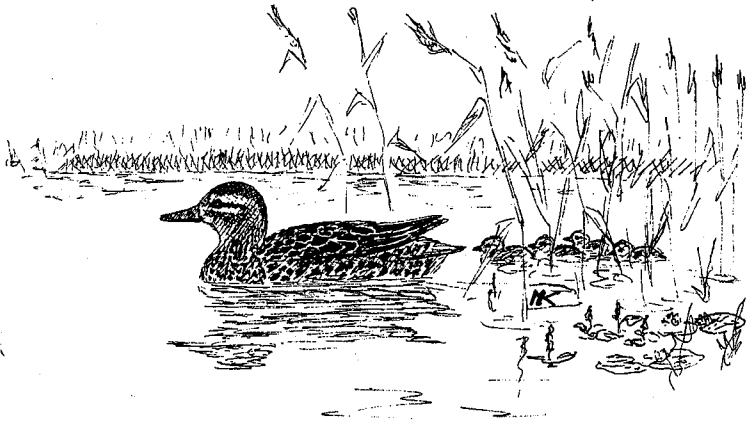
KAPANEN, M. 1975: Kevään 1974 petolinnut. - Siipirikko 1/1975: 9-11.

KAPANEN, M. 1975: Kevään 1975 petolinnut. - Siipirikko 2/1975:22-24

MISSONEN, T. 1976: Kevään 1976 petomuutto. - Siipirikko 2/1976:28-30

LINTUATLASKUULUMISIA POHJOIS-KARJALASTA

Reijo Erola

Neljä atlasvuotta on takanapäin ja viimeisten tietojen mukaan yksi on jäljellä. Nyt voi sanoa, että työn jälki näkyy. Kun katselee oheista karttaa ja vertaa sitä Siipirikossa 1/77 esitettyyn, näkyy, että lajilukumäärät ovat kauttaaltaan nousseet ja valkoisten, kokonaan tutkimattomien ruutujen määrä on selvästi vähentynyt. Tässä esitettävät tiedot perustuvat 5.12.77 mennessä tulleisiin tietoihin. Kaikkiaan on käyty n. 185 ruudulla. Varmoja pesintöjä oli vuosi sitten n. 2900 kpl, nyt niitä on n. 4800 kpl. Kulunut kesä on siis ollut ehdottomasti paras tietojen karttumisen kannalta. Kaikkiaan olen käsitellyt syksyn aikana n. 280 kaavaketta, osa niistä on ollut aikaisempien vuosien tietoja.

Uusia atlasmiehiä ja -naisia on tullut mukaan parikymmentä. Vaikka aikaisempien mukanaolijoiden keskuudessa on havaittavissa luopumisia, on meillä melkoinen iskujoukko (yli 50) ensi kauden loppurynnistystä varten. Kaipaankin ehdotuksia laskentojen järkiperaiseen suuntaamiseen, jotta päästäisiin tavoitteeseen: ei yhtään käymätöntä ruutua P-Karjalassa.

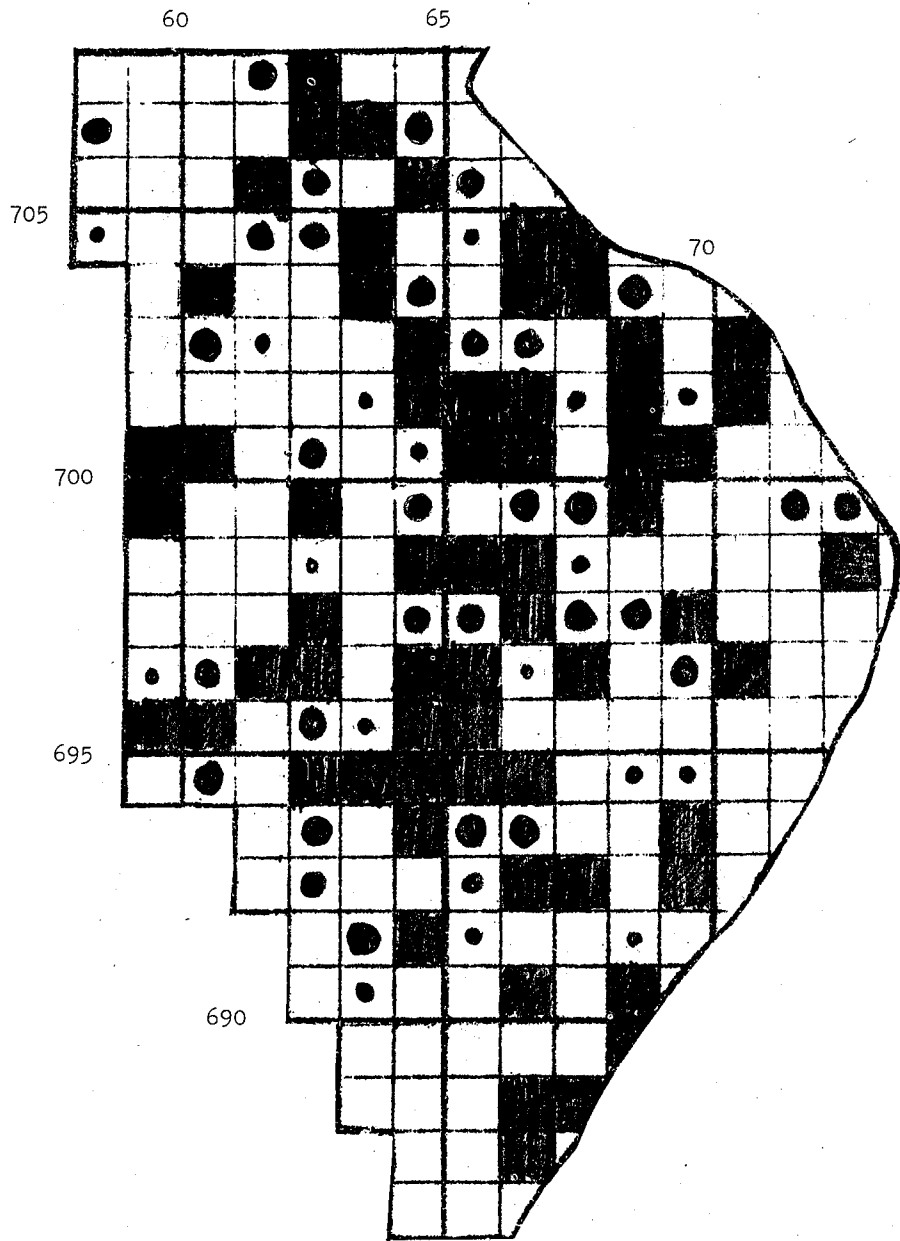
Pääorganisaattorin lähettämistä koko Euroopan lintuatlasta koskevasta kartasta huomasin, että P-Karjalassa on Euroopan itäisimmät 50x50 km:n ruudut, sillä Neuvostoliitto ei vielä ole mukana projektissa. Tämän vuoksi kolme Ilomantsissa olevaa 50x50 km:n ruudun osaa olkoot erityiskohteina ensi kesänä. Entisistä puutteista ovat lisäksi paikkailtavina Juuka, Nurmes, ja - kumma kyllä - Rääkkylä ja Kiteen länsiosat. Sen sijaan Lieksa aivan rajaseutua lukuunottamatta on jo hyvässä jamassa - kiitos Esko Lapin ja Matti Riikosen. Muista atlasahkeroijista on mainittava Juha Miettinen, Jouni Pursiainen ja tietenkin Outokummun pojat, joiden jälki näkyy kartassa: mahtavia lajimääriä joka ruudulta. Yli 80 varmaa pesivää lajia on jo ylitetty 8 ruudulla ja koko maatakin ajatellen maagisen 100 lajin yli on päästy Outokummun Sysmäjärvellä, 695:60, 103 lajia, ruutuvastaava Arto Juvonen.

Ensi vuonna nämä kulttuuriruudut olisi hylättävä täysin ja suunnattava retket pesimäaikaan oheisen kartan osoittamille paikoille. Nyt saaduilla tiedoilla voidaan jo tehdä johtopäätöksiä eri lajien levinneisyyksistä, kun tiedot eivät enää kuvaa lintumiesten sijoittumista. Oheisa kartat varmojen pesimälajien määristä ruuduittain ja pohjansirkun ja pikkulepinkäisen levinneisyys.

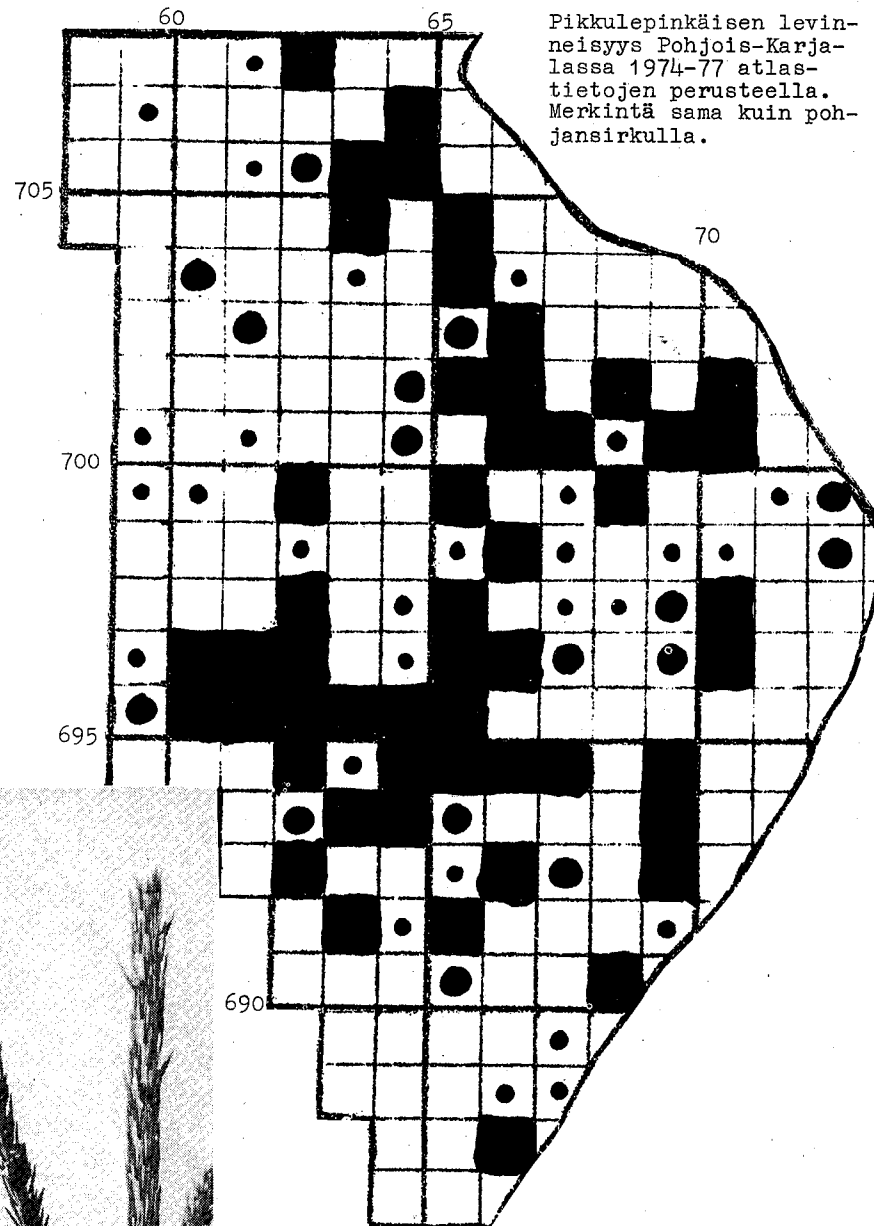

Pohjansirkku lienee lähes jokaisen ruudun pesimälaji (valok. Matti Kapanen).

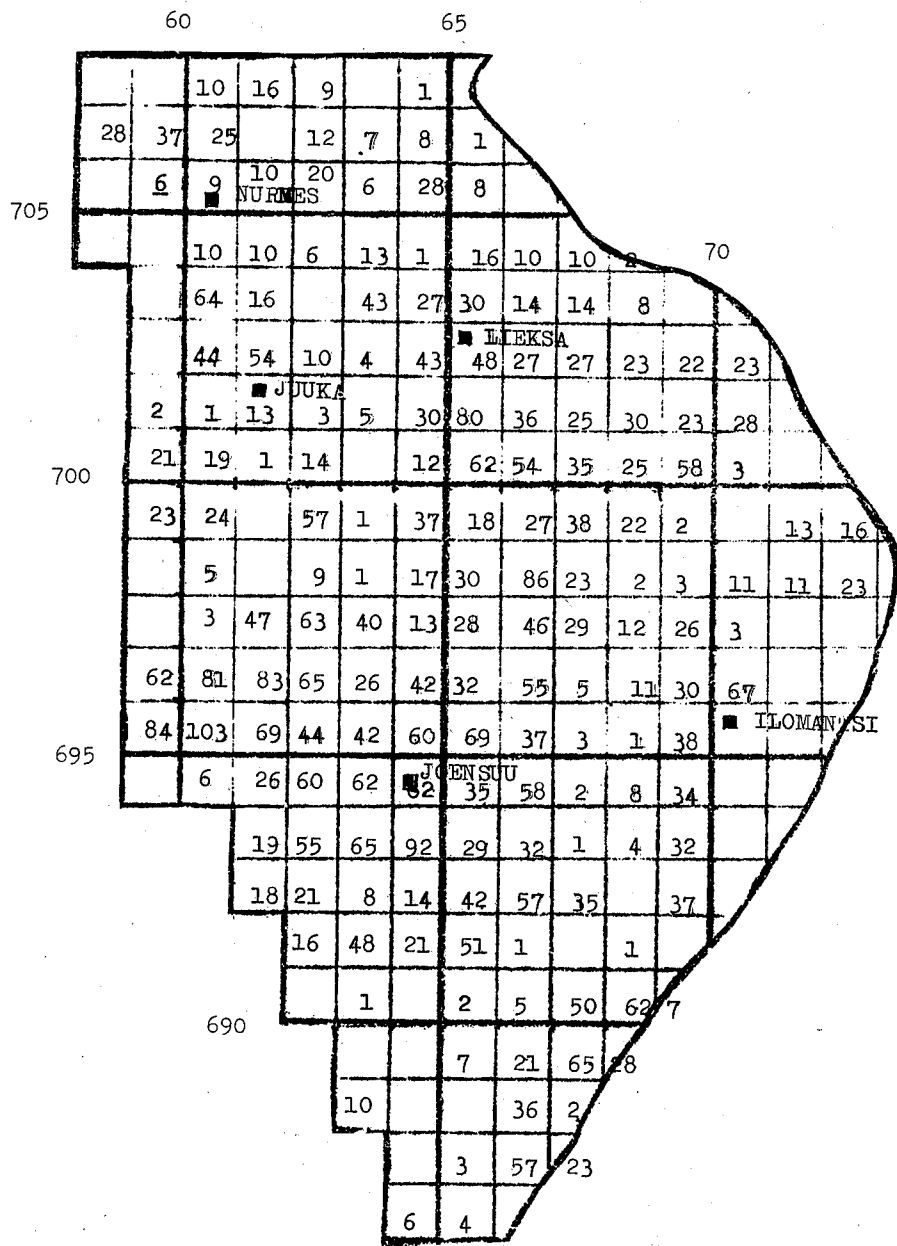
Pohjansirkun levinneisyys Pohjois-Karjalassa vuosien 1974-77 atlastietojen perusteella.
 Musta neliö = varma pesintä,
 iso ympyrä = todennäköinen pesintä,
 pieni ympyrä = mahdollinen pesintä.

Pikkulepinkäisen levinneisyys Pohjois-Karjalassa 1974-77 atlastietojen perusteella. Merkintä sama kuin pohjansirkulla.

Pikkulepinkäinen mielipai-
 kallaan matalassa näreessä
 (valok. Matti Kapanen).

Suomen lintuatlas Pohjois-Karjalassa neljän laskentakauden jälkeen. Ruudun lukumäärä ilmoittaa ruudussa havaittujen varmasti pesivien lintulajien määrän.

POHJOIS-KARJALAN YÖLAULAJAT 1977

Kari Varonen

Tämän vuoden laskentojen tehokkuus on melko tavalla samanlainen kuin edellisenäkin vuonna, joten tulokset ovat vertailukelpoisia. Samaa ei voida sanoa monesta muusta vuodesta 70-luvulla. Tietysti tämänkin vuoden laskennoissa on puutteita. Nämä johtuvat pitkälti siitä, että monissa kunnissa ei ole ollenkaan lintumiehiä omasta takaa. Ilmeisesti kokonaan laskematta jäivät Juuka, Eno, Kesälah-tti, Nurmes ja Valtimo. Näitten lisäksi jäi Liperi luvattoman hei-kolle.

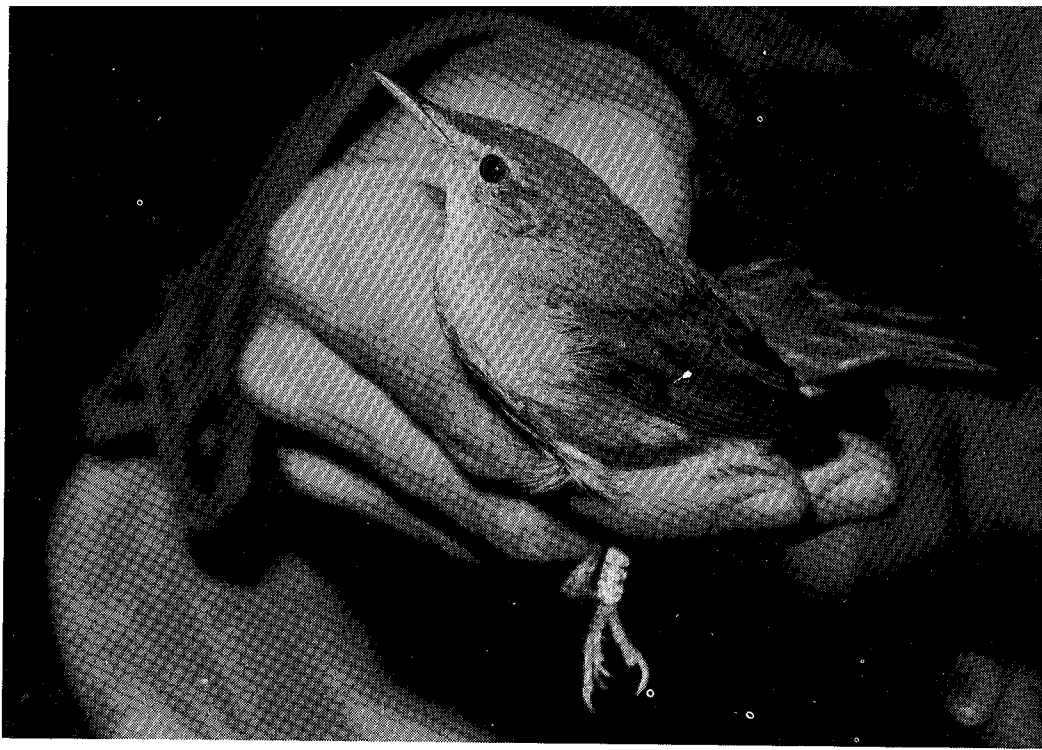
Kokonaisuutena tämän vuoden yölaulajamäärät ovat melko samanlaiset kuin edellisenä vuonna (Taulukko 1.). Ainoa laji, jonka kohdalla näyttää tapahtuneen selvä muutos, on ruisräökkä. Lajin kehitys on ollut todella huolestuttava, sillä nyt tavattiin enää yksi narisi- ja koko läänissä (Tohmajärven Kemie). Satakieli taas näyttää vahvistavan kantaansa tasaisesti vuosi vuodelta. Varsinkin Outokummus-sa lisäys on kahden vuoden aikana ollut huomattava.

Heinäkuussa tavattuja "uusia" viitakerttusia ei ole otettu huomi-oon lukumääriä laskettaessa (koskee lähinnä Tohmajärveä), sillä ainakin osa näistä on kiertelijöitä, jotka ovat jättäneet vakitui-sen revierinsä. Väitettä tukevat useat kontrollit samana kesänä rengastamistani linnuista.

Ruisräökän lisäksi tavattiin muita harvinaisuuksia seuraavasti: Kaulushaikara* 2 (Liperi, Outokumpu), luhtakana* 3 (Out, Pyhäselkä, Värtsilä), liejukana* 1 (Pyhäselkä) ja rytikerttunen* 1 (Kitee).

Yhteenvetoa varten tietoja on saatu seuraavilta henkilöiltä: Markku Alanen, Timo Eronen, Tuomo Eronen, Jukka Heikkinen, Juhani Hyttinen, Antti Hämäläinen, Arto Juvonen, Matti Kapanen, Juha Kor-pelainen, Esko Lappi, Mauri Leivo, Paavo Liimatta, Pertti Martis-kainen, Juha Miettinen, Jouni Pursiainen, Matti Riikonen, Jorma Sorjonen ja Kari Varonen.

Huom! Yhdistyksemme kokoukset kevätkaudella. Aikaisemmasta ilmoi-tuksesta poiketen ei ke 8.3. pidetä kokousta. Sen sijaan su 12.3. pidetään laajempi kokoustapahtuma klo 12 alkaen. Tästä kuitenkin lähemmin erillisellä jäsenkirjeellä. Kevään muut kokoukset Kes-kustan lukiolla 12.4., 10.5. ja 24.5. klo 18.30.

Viitakerttunen on saanut renkaan koipeensa (valok. Kari Varonen).

KULTASIRKKU POHJOIS-KARJALASSA 1977

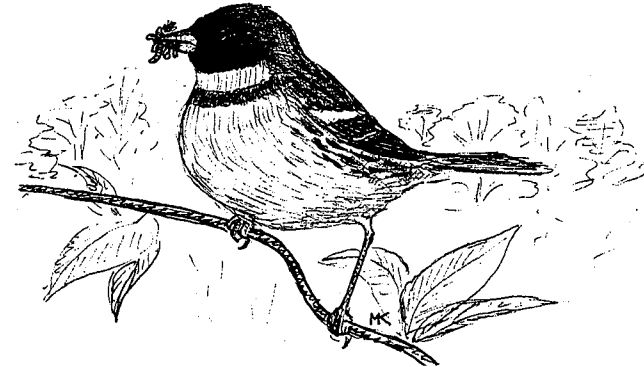
Kari Varonen

Jo perinteiseen tapaan jäivät useat tunnetut kultasirkkupaikat tarkistamatta tai hätäisen huihtausvaraan. Tämän takia en yritäkään tehdä viisaita päätelmiä kultasirkun kohtalosta läänissämme, vaan luettelen tehdyt havainnot sellaisinaan:

Ilo keskusta 2♂♂, Joe Höyt. kanava 4♂♂ + 2 poikaspesää, Kit Humalajärvi 1♂ (käytännössä paikka jäi tutkimatta), Lie Timitra 5♂♂ ja Kevätlahti 1 ad. + 1-2 juv., Toh Rantakylä 1♂ ja Vär Sääperi 1♂ (huonosti tutkittu).

Positiivisen poikkeuksen yleisestä säännöstä tekevät Joensuu ja Lieksa, mistä tuloksia voidaan pitää vertailukelpoisina useilta vuosilta.

Havaintoja on saatu seuraavilta henkilöiltä: Tuomo Erönen, Jukka Heikkinen, Antti Hämäläinen, Matti Kapanen, Juha Korpelainen, Esko Lappi, Jouni Pursiainen ja Kari Varonen.

SARVIPÖLLÖN Asio otus PESÄPAIKAN VALINNAN RIIPPUVUUS TARJOLLA OLEVISTA HARAKAN JA VARIKSEN PESISTÄ

Arto Juvonen

Outokummussa etsin 7-10.4.1977 ns. ydinalueen (ks. JUVONEN 1976) 8:sta sellaisesta metsästä, jossa sarvipöllö oli pesinyt, kaikki vanhat harakan ja variksen pesät. Harakan pesiä löytyi 23 ja variksen 12. Aineistoa vertailtiin vuosien 1969-76 aineistoon sarvipöllön pesäpaikoista (ks. JUVONEN 1976).

	Luhta- huiitti	Ruis- rääkkä	Sata- kieli	Pensas- sirkkal.	Luhta- kerttunen	Viita- kerttunen
Ilomantsi					1	12
Joensuu			14	5	1	24
Kiihtelysvaara						1
Kitee	2		6	3		15
Kontiolahti	2		1			
Lieksa	1		6	5	2	12
Liperi			1	1		
Outokumpu	2		28	8	2	9
Polvijärvi						3
Pyhäselkä			30	1		25
Rääkkylä	1		1			1
Tohmajärvi	3	1	13	11	1	49
Tuupovaara						2
Värtsilä	3		7	3		13
Yhteensä	14 (22)	1 (10)	107 (99)	37 (33)	7 (9)	166 (164)

Taulukko 1. Yölaulajat Pohjois-Karjalassa 1977. Suluissa edellisen vuoden havainnot.

Samoissa metsissä on todettu 8 pesintää vanhassa harakan ja 2 pesintää vanhassa variksen pesässä. Aineiston perusteella harakan pesät olisivat selvästi suositumpia. Pesän kuntoisuutta kuvattiin arvoilla A-D, niin että A on "kuin uusi" ja D lähes asumiseen kelvoton. A-B:n arvoisia pesiä harakalla oli 64 % ja variksella vastaavasti 60 %, joten ero ei ole merkittävä.

Pesän sijaintia lähimpään selvään maamerkkiin (näissä tapauksissa linjaan, tiehen, peltoon ja puroon) verrattiin arvoilla alle/yli 30 metriä. Harakalla sijaitsi pesistä 83 %, variksella 25 % ja sarvipöllön pesäpaikoista 80 % alle 30 m lähimmästä maamerkistä. Tarjolla olevien harakan pesien korkeus oli 1,7-4,0-9,0 m, variksella 5,0-8,6-11,5 m ja sarvipöllöllä 2,0-4,2-12,0 m. Harakan pesät sijaitsivat keskim. 5-6/10 ja variksen keskim. 7/10 puun korkeudesta. Pesäanalustoista sijaitsi 29 (69 %) männyssä, 9 (21 %) kuusessa ja 4 (10 %) pajuissa. Vastaavasti sarvipöllön käyttämät pesäpuut alueella olivat mänty 7, kuusi 2 ja paju 1.

Johtopäätöksiä

Sarvipöllön pesäpaikan valinta riippuu selvästi tarjolla olevista pesäalustoista (vrt. JUVONEN 1976), ja selvemmin harakan kuin variksen. Mitään pitemmälle meneviä johtopäätöksiä ei tässä kannata tehdä. Harakan pesän suosinta voi johtua siitä, että sarvipöllö ja harakka tulevat selvästi paremmin toimeen keskenään kuin sarvipöllö ja varis. Aineistossani on 5 tapausta, joissa sarvipöllön ja harakan asutut pesät sijaitsivat 5-20 m toisistaan, eivätkä linnut häirinneet toisiaan juuri lainkaan. Vastaavaa en variksen kohdalla ole todennut.

KIRJALLISUUTTA

JUVONEN, A. 1976: Sarvipöllön, Asio otus, pesimäbiologiasta ja esiintymisestä Outokummussa vuosina 1969-76. - Siipirikko 3/76: 13-18

Sarvipöllöemo 4.6. Jokipohjan pesällä v. -77. Valok. Mauri Leivo.

SATUN- NAISVIERAANA

Yhdistyksemme ja kahtena viime vuotena rariteettikomitean toimesta on tässä lehdessä julkaistu vuosittainen yhteenveto maakuntamme alueella tavatuista harvinaisuuksista, niin valtakunnallisen luokan kuin paikallisista rareista. Näissä vuosikatsauksissa on "kovista" kuin myös vaikeasti määritettävistä lajeista ilmoitettu lyhyesti vain laji, yksilömäärä, aika, paikka ja havainnontekijät. Havaintojen tarkempi analysointi on jäänyt tekemättä ja arvokas kokemusperäinen aineisto on hautautunut havainnontekijöiden ja rariteettikomitean arkistoihin. Koska tällaisilla perusteellisilla lajien kuvauksilla ja esittelyillä on epäilemättä tärkeä jäsentemme lajintuntemusta parantava vaikutus ja myös yli yhdistyksemme rajojen ulottuvaa laajempaa merkitystä, yhdistyksemme rariteettikomitea on päättänyt vähentää em. puutetta perustamalla lehtemme uuden palstan nimellä "SATUNNAISVIERAANA", jonka tarkoituksena on esitellä viime aikoina Pohjois-Karjalassa tavatut maakunnalle uudet lajit ja muita alueellamme vähälukuisia vaikeasti tunnistettavia lajeja. Jotta nyt jokaiseen seuraavaan Siipirikon numeroon saataisiin ainakin yhden lajin esittely, tulisi maakunnalle uusia lajeja tavanneiden havainnoitsijoiden laatia omasta tai rariteettikomitean aloitteesta tarkka kuvaus havainnostaan ja lähettää se rk:lle joko Matti Kapaselle tai Paavo Liimatalle. Rk voi täydentää esittelyä vaikeasti määritettävän lajin ollessa kyseessä lisäämällä siihen kirjallisuuteen perustuvaa määritys- ym. tietoutta. - Nyt pinnamiehet tarttukaa kynään ja kirjoitelkaa!

P-KLTY:n rariteettikomitea

BAIRDINSIRRI *Calidris bairdii** JOENSUUSSA

Paavo Liimatta

Ollessani Hannu Järvisen kanssa 'linturallissa' 1.9.1973 Joensuun Höytiäisen kanavan suistossa Pyhäselän rannalla liikkui lietteellä ruokallevien sirrien sekaparvessa (suosirri 24 yks., kuovisirri 2 yks. ja pulmussirri 7 yks.) meille oudon näköinen kahlaaja, jonka em. sirrejä hiukan pienempi koko ja syksyllä Suomessa tavattavista sirrilajeista poikkeava väritys ja ulkomuoto heti kiinnittivät huomiotamme. Lähestyimme lintua varovasti ja se osoittautuikin varsin kesyksi laskien meidät pari kertaa jopa alle 4 m päähän. Saimme tarkastella lintua kaikessa rauhassa klo 15.45-17.00 välisen ajan, jolloin kirjoitimme linnusta havaintovihkoon seuraavan kuvauksen: Kooltaan lintu oli hiukan pienempi kuin samassa parvessa olleet suo-

kuovi- ja pulmussirrit mutta selvästi suurempi kuin pikkusirrit, joita ruokaili toisaalla 6 yks. parvi, ja lisäksi kanavan varrella oli yksi lapinsirri, joten vertailukohtat tavallisimpiin keskiko-koisiin ja pieniin sirrilajeihin olivat mitä parhaat. Yleisvaikut- telmaltaan lintu oli selvästi jokin sirri, joka oli esim. pulmus- sirriä huomattavasti solakampi ja hennompi ja piti itseään vaaka- suorassa asennossa eikä peräpainoisesti pyrstöä etupuolelta alem- pana kuten esim. suosirri.

Nokka oli päänmittainen, hento, väriltään musta, suora muuten pait- si kärjestä aavistuksen alaspäin taipunut. Päälaki oli ruskea tum- manruskein selvin juovin. Silmäkulmajuova oli melko selvä ja väril- tään vaalean harmahtava, ei kuitenkaan mielestämme huomiota herättä- vämpi kuin muilla sirreillä. Niska oli harmahtava selän yläosaan as- ti tummemmin juovin. Posket olivat harmahtavanruskeat, ja korvanpei- tinhöyhenet ruskeat. Rinta oli tasaisesti, muttei kovin voimakkaasti pitkittäisjuovainen ja -viiruinen siten, että rinnan alaosaan muo- dostui selvä, ei kuitenkaan jyrkkä raja ruskean yläosan ja vaalean alaosan välille. Vatsa ja alaperä olivat puhtaan valkoiset. Selkä oli selvästi suomukuviainen, väriltään kauniin ruskea-kellertävän- ruskea. Muuten tasaisenkuviolisessa selässä olimme erottavinamme vaa- leamman V-kuvion. Yläperä oli tumma. Pyrstö oli keskeltä musta tai hyvin tumma vaaleten reunoja kohti vaaleanharmahtavaksi. Lennossa näkyivät siivillä hyvin heikot siipijuovat, jotka erottuivat selvim- min siiventaipteen kohdalla. Koivet olivat matalahkot väriltään har- maanvihertävät, eivät siis kovin tummat.

Lintu äänteli muutamia kertoja lentoon ajettaessa ja spontaanistikin. Pää-ääni oli vaikea päräytys "prrrt", "prrrt" tai "trrrt", jota kuu- lui linnun lähtiessä lentoon. Muutamia kertoja lintu äänteli myös erilaista heikosti sirisevää ääntä, joka muistutti keväisten suosir- rien hiljaista laulua.

Sirrin käyttäytyminen ei juuri eronnut parven muiden sirrien käytök- sestä, ja ruokaillessaan se nokki sirrien tapaan. Lintu liikkui mel- ko tiiviisti parven mukana kinastellen kuitenkin välistä suosirrien kanssa.

Poistui paikalta noin klo 17 hakemaan kirjallisuutta ja apuvoimia, mutta palattuamme sirri oli hävinnyt eikä sitä löytynyt etsiskelyis- tä huolimatta. - Myöhemmin saamamme kirjallisuuden ja fil. tri Mart- ti Soikkelin bairdinsirristä (Alaskassa) ottaman dian avulla sekä Harri Hongellin Kokkolassa syksyllä 1971 nauhoittamaan bairdinsir- rin ääneen vertaamalla määritimme linnun bairdinsirriksi.

Bairdinsirrin määrittäminen kirjallisuuden mukaan

Suomalainen kirjallisuus bairdinsirristä ja yleensäkin amerikkalai- sista ja siperialaisista sirrilajeista ei ole kovin kehuttava. Bair- dinsirri on ilmoitettu Suomesta tavatuksi aikaisemmin kahdesti: 20. 9. 1962 1 yks. Porin lähellä Yyterissä (KAUKOLA 1963) ja 27.8.-1.9. 1971 1 yks. Kokkolan Rummelössä (HONGELL 1973). Näistä tiedonannois- ta Kokkolan linnusta on kuitenkin esitetty verrattain tarkka kuvaus. Ulkomaisissa käsikirjoissa ja julkaisuissa on bairdinsirristä esi- tetty yksityiskohtaisia ja tarkkoja kuvauksia, valitettavasti näis- tä ei löydy käännöksiä meikäläisessä kirjallisuudessa. Kirjallisuuden mukaan bairdinsirri on tunnistettavissa lähinnä seu- raavien tuntomerkkien perusteella: Kooltaan kuin pieni suosirri, kui- tenkin selvästi suurempi kuin pienet sirrit; siivet ovat pitkät ja ulottuvat pyrstön kärjen yli; väritys tavallisesti ruskehtavankeller- vä, selkä suomukuviainen; ruskehtava juovikas rintalaikku tai -vyö; asento vaaka; pitää jalkoja toisinaan taivutettuina; ääni 'pre-e-e-e' tai 'krreep' (englannin kielellä).

Yksityiskohtainen kuvaus on esitetty mm. kirjassa 'The Handbook of British Birds' (WITHERBY ym. 1940), johon seuraava tarkka lajikuvaus suurimmaksi osaksi perustuu:

Koko ja suhteet:

Selvästi pienempi kuin alaskansirri Calidris melanotos ja suippopyrs- tösirri Calidris acuminata, jonkin verran pienempi kuin suo-, kuovi- ja pulmussirri, noin valkoperäsirrin Calidris fuscicollis kokoinen, jonkin verran suurempi kuin maurinsirri Calidris mauri ja selvästi suurempi kuin pikku- ja lapinsirri ja amerikkansirri Calidris minu- tilla ja kääpiösirri Calidris pusilla. - Muodoltaan pitkänomainen, koska siivenkärjet ulottuvat pyrstön yli (tätä tuntomerkkiä emme ta- junneet katsoa näkemältämme linnulta) ja koivet ovat lyhyehköt ts. lintu on matalahko päinvastoin kuin esim. alaskansirri, joka on pi- tempikoipinen ja näyttää korkeammalta. Nokka on lyhyt, päänmittainen, ohut ja suora.

Puku ja väritys: Puku on kaikkina vuodenaikoina säilyltään enemmän tai vähemmän ruskeankellervä lukuunottamatta valkeaa vatsaa ja ala- perää. Väritys vaihtelee kuten sirreillä yleensä iän ja vuodenajan mukaan ollen kirkkain ja kaunein kevätkesällä. Päälaki on seepian- ruskea tummin juovin, ad. lintujen höyhenet mustanruskeat vaalean- kellanruskein reuin ja nuorien lintujen seepianruskeat hiekan- tai kellanruskein reuin. Silmäkulmajuova on ad. linnuilla valkea, mut- ta nuorilla se ei liene niin puhtaan värinen (esim. HONGELL 1973 'vaalea'). Suomenkielisissä kenttäoppaissa ja käsikirjoissa (mm. 'POHJOLAN LINNUT VÄRIKUVIN') on ehkä liiallisesti korostettu silmä- kulmajuovan vaaleutta ja silmiinpistävyyttä, todellisuudessa se ei liene korostuneempi kuin muillakaan silmäkulmajuovan omaavilla sir- reillä. Kurkku ja kaulan yläosa ovat valkeat. Rintaan muodostuu tum- mista seepianruskeista terävistä juovista ja viiruista selvä rinta- vyö, joka syyspukuisilla ja nuorilla linnuilla ei ole niin selvästi näkyvä kuin juhlapukuisilla linnuilla. Rintajuovituksen ja vaalean vatsapuolen raja ei ole niin jyrkkä kuin alaskansirrillä, mutta on kuitenkin yleensä melko selvä. Selkäpuoli on suomukuviainen johtu-

en siitä, että höyhenet ovat tummat ja niiden reunat leveästi vaaleammat. Kesällä ad. linnuilla hartioiden ja selän yläosan höyhenet ovat mustanruskeat ja höyhenten reunat melko leveästi vaaleanruskeankellervät tai joskus tuhkanruskehtavat. Keski- ja yläperän höyhenet ovat mustanruskeat ja niissä on hiekanruskehtavat tai punertavat reunat. Nuoren linnun selän yläosan ja hartioiden höyhenet ovat tummanseepianväriset ja verrattain leveästi valkeareunaiset; selkä ja yläperä ovat samanväriset kuin kesäpukuisten ad. lintujen. Keskimmäiset pyrstön yläpeitinhöyhenet ja pyrstösulat ovat mustanruskeat ja reunimmaiset vaaleanharmahtavat tai likaisenvälkeat. Ad. linnut sulkevat juhlapukunsa höyhenystöä osittain keväällä huhti-toukokuussa. Ns. "myöhemmän juhlapuvun" sulkiminen alkaa heinäkuussa, höyhenpuku on yleensä sulkinut ennen muuttoa. Siivet sulkevat vasta talvehtimisalueella joulukuussa. Nuoret linnut aloittavat osittaisen sulkasatonsa lokakuusta alkaen, jolloin sulkee suurin osa muun kuin selkäpuolen höyhenystöä sekä osa hartiahöyhenistä ja tertiaalit. Ensimmäisenä keväällä nuori lintu on hyvin ad. linnun näköinen ja kesällä se on jo mahdoton erottaa siitä. Nokka on väriltään musta ja voi olla kärkeä vähän alaspäin taipunut. Koivet ovat väriltään mustahkot tai tumman oliivit, väritys voinee kuitenkin vaihdella (esim. HONGELL 1973 'tummanharmaat'). Silmän värikalvo on tummanruskea.

Ääni: Lennossa kuuluva 'krreep' tai 'kreep' on eniten pulmussirrin kaltainen (GABRIELSON ym.) ja toinen ääni on musikaalinen, kimeä ja sirisevä 'pre-e-e-e', joka muistuttaa kääpiösirrin visertävää vihellystä (WITHERBY ym. 1940, SHARROCK ym. 1976 ja GABRIELSON ym.). Huom! Äänimerkinnot ovat englanninkielisiä!

Esiintyminen: Bairdinsirri pesii tundralla Koillis-Aasiassa Tšuktšien niemimaalla, Pohjois-Amerikan arktisissa osissa ja Grönlannin luoteisrannikolla. Laji talvehtii Etelä-Amerikan vuoristoissa Andeilla, Chilen, Bolivian ja Argentiinan seuduilla. Laji on syksyisin Euroopassa harvinainen vierailija. Brittein Saarilla, missä lajia nähdään eniten, se on tavattu vuoteen 1976 mennessä kaikkiaan 61 kertaa, joista vain yksi on keväthavainto (O'SULLIVAN 1977 ja SHARROCK ym. 1976). Lisäksi laji on tavattu ainakin Ruotsissa 17.8.1959 (GUNNARSSON ym.) ja Ranskassa.

KIRJALLISUUTTA

GABRIELSON, N. and F.C.LINCOLN: Birds of Alaska.

GUNNARSSON, A., GUNNARSSON, K., LUNDBERG, B., LARSSON, K. & C. WEST: Gulbröstad snäppa Calidris bairdii för första gången anträffad i Sverige. - Vår Fågelvärld.

HAARTMAN v., L., HILDÉN, O., LINKOLA, P., SUOMALAINEN, P., TENOVUO, R. 1963-72: Pohjolan Linnut Värikuvin ss. 397-398. - Helsinki.

HONGELL, H. 1973: Bairdinsirri Calidris bairdii toisen kerran Suomessa. - Lintumies 8: 32.

KAUKOLA, A. 1963: Calidris bairdii ensi kerran Suomessa. - Ornis Fennica 40: 32-33.

SHARROCK, J.T.R. and E.M. 1976: Rare Birds in Britain and Ireland. - Berkhamsted.

O'SULLIVAN, J. and the Rarities Committee 1977: Report on rare birds in Great Britain in 1976. - British Birds 70: 405-423.

WITHERBY, H.F., JOURDAIN, F.C.R., TICEHURST, N.F., and TUCKER, B.W. 1940: The Handbook of British Birds. - London.

AJATUKSIA POHJOIS-KARJALAN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ

Kimmo Koskela

Risto Juvaste käsitteli Siipirikossa 2/76 lintutieteellisen yhdistyksemme toiminnan kehittämistä ja tässä tuon esille seikkoja, jotka ovat tulleet mieleeni viime aikoina asiasta. Juvasteen ehdotus alue- ja toimintaryhmistä on mielestäni kannatettava, mutta riittävän aktiivisen jäsenkunnan puuttuessa systeemiä ei luultavasti saataisi toimimaan ehdotetussa laajuudessa.

Kokouksia tulisi myös pitää useammin kuin nykyään ja niiden tulisi olla vähemmän virallisia kuin ne tähän asti ovat olleet. Juvasteen ehdotamat toiminta- ja alueryhmien palaverit kokousten alussa toisivat varmaan apua tilanteeseen. Kokouksia tulisi pitää myös kesällä, ja mikä tärkeintä, niitä täytyisi pitää myös maakunnassa, kun yhdistyksen nimikin saatiin muutetuksi maakuntaystävällisemmäksi. Tällöin saataisiin todennäköisesti havaintoja koko yhdistyksen toiminta-alueelta.

Yhteistyö on mielestäni tärkeää ornitologian alalla ja siinä on paljon parantamisen varaa toiminnassamme. Nuoria tulisi innostaa harrastukseen parin esim. retkeilemällä heidän kanssaan silloin, kun satutaan liikkumaan heidän kotitahuvillaan. Jonkinlaista kerhoa voisi myös pitää, kuten yhdistyksen jäsenten taholta on jossakin määrin tapahtunutkin. Paljon maastossa liikkuvat harrastajat löytävät myös paljon pesiä, joista tulisi rengastaa poikaset. Kehoitaisin kaikkia harrastajia ilmoittamaan rengastajille pesälöydöistään, jos niitä on poikasvaiheessa muutamiakin yhtäaikaan. Emme me rengastajat mitään sen erikoisempia ihmisiä ole kuin muutkaan - tuskin edes samanvertaisia.

Ornitologien tulisi olla yhteydessä riistamiehiin, metsästäjiin, metsänvartioiden yms. henkilöihin, jotka liikkuvat luonnossa, sillä heillä on tiedossa paljon mm. haukanpesiä ja telkämpönttöjä (JUVASTE 1976). Telkämpöntöissä taas on mm. pöllönpesiä, ja meidän olemme kiinnostuneita niistä. Myös maallikoilta voi saada paljon tietoja arvokkaista havainnoista. Allekirjoittanut on esim. tänä vuonna saanut tietoonsa ei-ornitologeilta henkilökohtaisilla kontakteilla mm. kolme lapinpöllöreviiriä, neljä lehtopöllö- ja useita helmipöllöpesintöjä, sekä yhden hiiripöllöpesinnän.

Sihteerin kannattaisi varmasti lähettää kysely kaikkiin riistanhoitoyhdistyksiin toiminta-alueellamme, kysellen maastossa olevien pönttöjen määrää, ja samalla ilmoittaa muista kiinnostuksen kohteistamme. Kannattaisi ainakin keväällä julkaista vetoamus haukan- ja pöllönpesähavainnoista parin valokuvan kera maakunnan sanomalehdissä.

sä, että kaikki tietäisivät meidän olevan kiinnostuneita tämän ta-
paisista asioista. Olen tavannut monia henkilöitä, jotka eivät ole
tienneet minne voisi ilmoittaa havainnoistaan.

Yhdistyksen tulisi saada toimintansa tueksi lintuasema, joka on ol-
lut jo pitkään suunnitteilla. Se ei tule aivan itsestään, vaan sen
hyväksi pitäisi tehdä jotakin. Asemalla voisivat saada kokemusta mm.
lintujen rengastuksesta kiinnostuneet henkilöt. Etenkään kädestä
määrittämistä ei käsittäkseni voi oppia muuten kuin maastossa.
Yhdistyksen rahatilanne lienee korjaantumaan päin pönttötalkoiden
ja pönttömyynnin ansiosta, mutta taloutta voitaisiin varmasti kohentaa
vielä helposti. Siipirikoon tulisi hankkia mainoksia ja ottaa
niiden avulla tarvittavaa miltei ilmaista rahaa. Juvasteen ehdotta-
maa viriketoimintaa voisi olla esim. pesäkorttien täyttäminen ja
jonkinlainen pesäkorttikilpailu.

Yhdistyksen pitäisi mielestäni keskittyä yhä enemmän valtakunnalli-
siin projekteihin, ja yhdistyksen arkistossa tai sihteerillä tulisi
olla kaikkien projektien lomakkeet, että ne tarvittaessa löytyisi-
vät, eikä niitä tarvitsisi etsiskellä turhaan.

Yhdistyksen kannattaisi järjestää yhteisretkiä ympäri vuoden, joil-
le voisi tulla myös muuta yleisöä kuin omat jäsenemme. Esim. Pitkä-
rantaan voisi joskus järjestää tällaisen tutustumisretken, sillä
paikalla on toistaiseksi käynyt vain varsin suppea joukko lintumie-
hiä. Pitkärannassa on tarkoitus pitää venettä, ja sen avaimen saa
tarvittaessa allekirjoittaneelta. Lähden mielelläni opastamaan niin
paikkakuntalaisia kuin muualtakin tulleita ornitologeja, jos satun
muilta kiireiltäni ehtimään.

Yhdistyksen jäsenten aktiivisuus on mielestäni suuntautunut liikaa
muutontarkkailuun pesimäbiologian tutkimisen kustannuksella. Ei
kannata tuijotella suurella porukalla samoja lintuja "turhuuden kal-
lioilla" (HILDÉN 1975).

Yhdistyksen jäsenet ovat julkaisseet vain muutamia tutkimuksia yk-
sittäisistä lajeista, vaikka varmasti useimmilla jäsenillä olisi
aineistoa julkaistaviin tutkimuksiin. En ole itsekään kyllä ehtinyt
tehdä juuri mitään tällä alalla.

Monilla yhdistyksen jäsenillä on lukemattomia "pitäisi-projekteja",
mutta kun niitä pitäisi alkaa toteuttamaan, niin innostus loppuu
siinä vaiheessa - tai ehkä aika. Pitäisi tietysti jokaisen erikois-
tua johonkin tiettyyn asiaan tai ongelmaan, niin tulisi enemmän tu-
loksia retkeilystä. Tuomo Erosen (1975) kirjoituksen loppupuolella
on mielestäni vankkaa asiaa tästä ongelmasta.

Petolintujen tekopesiä kannattaisi rakentaa, kun joku vain saisi ai-
kaiseksi, mutta ennen sitä olisi kuitenkin tarkistettava vuosittain
jo viedyt pöllönpöntöt ja vanhat haukan- ja etenkin lapinpöllön pe-

sät. Toivon, että keskustelu yhdistyksemme toiminnasta ja kehitty-
misestä jatkuu, ja että edistystä asiassa tapahtuu.

KIRJALLISUUTTA

ERONEN, T. 1975: Pinnakuumeesta ja lintututkimuksesta. - Siipirikko
3/1975: 20-21.

HILDÉN, O. 1975: Pesimälinnusto tutkimuskohteena. - Lintumies 4/1975:
128-139.

JUVASTE, R. 1976: JLY:n toiminnan kehittäminen - ajatelmiä keskuste-
lun pohjaksi. - Siipirikko 2/1976: 6-10.

RIKKONEN, M. 1977: Petolintutilanteen kartoitus Keski-Suomessa -
Keski-Suomen Linnut 2; 33-36.

TIEDONANTOJA

UIVELO Mergus albellus PESIVÄNÄ RÄÄKKYLÄSSÄ

26.6. 1977 suoritimme Rääkkylän Venturinniemessä pesimälinnuston
tarkkailua. Eräässä kookasta koivikko kasvavassa niemen kärjessä
oli n. 2 m korkeudella telkänpönttö, jonka kylkeen kopauttaessamme
sieltä ryntäsi ulos yllättäen uivelonaaras lentäen niemen taakse
harvahkon järviruokokasvuston suojaan. Kurkistimme nopeasti pöntön
suuaukosta sisään ja totesimme siellä olevan munia, joskin niiden
määrä jäi epäselväksi, koska katto oli naulattu tiukasti kiinni,
emmekä muutenkaan halunneet enempää viivytellä paikalla. Pesinnän
jatkovaiheet jäivät valitettavasti selvittämättä, koska myöhemmin
paikalla ei enää käyty.

Uivelo on meillä pohjoinen pesimälintu, jonka levinneisyysaluetta
ovat Metsä-Lappi, Peräpohjola ja osin Kainuu. Tunnetuimmat esiinty-
mät lienevät Kuusamon-Sallan alueilla. Eteläisimmät pesinnät on to-
dettu mm. Suomussalmella ja Paltamossa (v. HAARTMAN ym. 1963-73,
Pohjolan linnut värikuvin, vihko 2).

Matti Kapanen & Tapani Missonen

KESÄHAVAINTO PILKKASIIIVESTÄ Melanitta fusca

23.6.1977 havaitsimme päivittäisellä takseerauskäynnillä Outokum-
mun Vuonoksen tekoaltailla paikallisten Anas-lajien joukossa pilk-
kasiipiparin, joka viipyi paikalla vain sen päivän. Vaikka tällä
parilla olikin kiire (pohjoiseen?) niin sitä ei varmastikaan voi
lukea kevätmuuton päättymishavaintoihin, sillä tehtiinhän tämän
lajin viimeiset havainnot melkein kuukautta aiemmin.

Mauri Leivo & Hannu Räsänen

ERIKOISIA HELMIPÖLLÖN Aegolius funereus SOIDINHAVAINTOJA TOHMAJÄRVELLÄ KEVÄÄLLÄ 1977

Siipirikossa 2/77 oli tiedonanto helmipöllön päiväsoitimesta. Tämän innoittamana allekirjoittaneet tarkistivat muistiinpanonsa, ja niistä löytyi peräti viisi päiväsoidinhavaintoa: 2.4. keskipäivällä, Vepsä (pesivä); 9.4. klo 12.30 ja 16.4. klo 11.40, Muskossa samalla paikalla; 17.4. keskipäivällä, Nikunvaara; 14.5. keskipäivällä, Nikunvaara (eri paikka kuin edellä, pesivä). Pöllöt soidinsivat vaihtelevan pituisia jaksoja, eikä niiden "puputusta" päästy seuraamaan läheltä. Pesiviksi todetut yksilöt soidinsivat kuitenkin aivan pesäkolon tuntumassa.

Näistä havainnoista poikkeavia olivat myöhäiset soidintajat, joita kuultiin seuraavasti: 21.5. klo 22.00, Nikunvaara (sama paikka kuin edell. 17.4. havainto); 23.5. keskiyön jälkeen ja 10.6. klo 02.00, Timolassa samalla paikalla. Kaikki pöllöt soidinsivat erittäin innokkaasti, jälkimäisessä tapauksessa kilpaa viitakerttusen kanssa.

Keväällä 1977 pöllökannat olivat erittäin voimakkaat Pohjois-Karjalassa ja edellisten havaintojen alueellakin todettiin vähintään 20 helmipöllöreviiriä. Näin ollen tiheällä pöllöpopulaatiolla ja hyvällä ravintotilanteella lienee ollut osuutensa erikoiseen reviiriin "kuuluttamiseen". Myöhäiset soidinhavainnot indikoivat myös mahdollisia uusintapesintöjä.

Timo Eronen, Tuomo Eronen & Kari Varonen

VARPUNEN Passer domesticus PESIVÄNÄ TAMMIKUUSSA TOHMAJÄRVELLÄ

Saamamme suullisen ilmoituksen mukaan pesi varpunen tammikuussa 1977 Tohmajärven Vepsässä maanviljelijä Reino Sormusen karjarakennuksessa kanojen naapurina. Varpuset olivat aloittaneet pesintänsä rakentamalla ensin pesän kanahäkin aidan päälle. Pesä sijaitti noin 0,5 metrin päässä huoneesta jatkuvasti palavasta hehkulampusta. Jostakin syystä tämä pesä yllättäen hävisi, ja varpusten havaittiin rakentavan uutta pesää n. 1,5 metrin päähän huoneiden väliseinässä olevaan aukkoon. Tässä pesässä varpusten pesintä tapahtui, mutta sen tarkempia yksityiskohtia ei ole tiedossa. Pesinnän onnistumista todistaa kuitenkin myöhemmin havaittu poikue, jota emot ruokkivat. Mikä sitten on johtanut tähän erikoislaatuiseen pesintään? Ensimmäkin kyseisessä karjarakennuksessa (sisätiloissa) asustaa ympäri vuoden vaihtelevan suuruinen varpusparvi (maanviljelijän mukaan kymmenestä jopa sataan yksilöön), joka suhtautuu varsin luottavaisesti ihmiseen. Linnut käyttävät ravinnokseen kanojen ym. kotieläinten re-

huja. Toisaalta kanakopissa palaa ympäri vuorokauden valo. Vaikka varpusilla on ilmanvaihtokanavan kautta vapaa pääsy ulos, viettävät ne kuitenkin niin suuren osan ajastaan sisällä, että keinovalo yhdessä suotuisan lämpötilan kanssa ei voi olla vaikuttamatta niiden vuodenaikaisrytmiin.

Pesinnän tarkkaa ajankohtaa emme valitettavasti saaneet selville, mutta pesimiskauden tarkistettiin useilta eri henkilöiltä. Tarkistaessamme pesäpaikkaa joulukuussa 1977 totesimme yllättäen kaksi pikkuvarpusta (Passer montanus) noin 45 varpusen parvessa navetan sisällä.

Timo Eronen, Tuomo Eronen & Kari Varonen

Havainto on varsin poikkeuksellinen. Kirjallisuustietojen (v. HAARTMAN ym. 1963-72 Pohjolan Linnut Värikuvin, vihko 12, s. 1069) mukaan maassamme on tavattu myöhäispesyeitä lokakuussa, joskin vielä joulukuussa voi varttua lentopoikasista. Aikaisimmat munintatapaukset on todettu maaliskuussa. (toimitus)

VETOOMUS RUSKOSUOHAUKASTA

Allekirjoittaneet laativat yhteenedon ruskosuohaukan esiintymisestä Pohjois-Karjalassa. Lajin leviäminen maakuntaan on varsin tarkoin lintumiesten tiedossa. Ensimmäiset varmat havainnot tehtiin tiettävästi 1950-luvun loppupuolella (HILDÉN & KALINAINEN, Ornis Fennica 43: 97-98). Selvästi havainnot yleistyivät 1960-luvun jälkipuoliskolla. Nykyisin lajia tavataan säännöllisesti sekä muuttoetta pesimäaikana. Mahdollisimman täydellisen esiintymiskuvan saamiseksi vetoammekin kaikkiin niihin lintujenharrastajiin, joilla on havaintoja lajista maakunnassamme.

Havainnoista tulisi ilmetä seuraavat seikat: päivämäärä, yksilömäärä, sukupuoli ja ikä (jos voitu määrittää), paikka (kunta ja lähempi paikanmäärittäminen), oliko lintu muuttava (suunta) vai paikallinen (esim. saalisteleva). Jos lintu (tai lintuja) on havaittu paikalla pitempään tarkka selostus esim. mahdollisista pesintään viittaavista havainnoista.

Havainnot pyydetään lähettämään osoitteella: Matti Kapanen Purjetie 14 as. 7, 80160 Joensuu 16 (puh. 821760).

Muista, että jokainen yksittäinenkin havainto on arvokas, varsinkin jos sen vielä ilmoittaa!

Arto Juvonen & Matti Kapanen

Helmpöllö (valok. Mauri Leivo).